

ארבע מיתות פרק שביעי סנהדרין סה.

עין משפט
נר מצוה

קעא א מיי פ"ו מהל'
ע"י ה"ל א ב ופ"א
הלכה ב סגן לאוין לח טור
י"ד סימן קעט:
קעב ב מיי שם פ"א ה'
י"ד סימן קעט:
קעג ג מיי שם פ"ו הלכה
ג:
קעד ד מיי פ"א מהל'
שגגות הלכה ב
והלכה ד:
קעה ה מיי שם פ"ו
הלכה א:
קעו ו ז מיי פ"ו מהל'
פ"ו הלכה א [נפישע]
י"ד סימן קעט סעי' יט':
קעז ח מיי שם פ"א
הלכה י סגן לאוין
כד טו"ש י"ד סימן קעט
סעי' י:
קעה ט שם סעי' ז
וכפירוש רש"י:

והנשאל בהן. פ"ה באזהרה דלל תפנו ואזהרה דמכשפות
גופיה מלא ימנא זך וקשה דלי אל תפנו אזהרה
לנשאל א"כ יאז צו כרת דכתיב צפרשת קדושים והנפש אשר תפנה
וגו' והכרתי אותה וי"ל איפכא דלאזהרה לנשאל מלא ימנא זך דכתיב
צקרא בתריה שואל אוב וידעוני:
הוא"ל ושניהם בראי אחד נאמרו.

פ"ה שהלאוים מחלקים
לחטאות דכתיב אשר לא תעשינה
וסמך ליה או הודע אליו וחף על גב
דכס"פ כלל גדול (שבת 77 סט.) הוא
דדריש ריש לקיש בשגגה עד שיסג
בלאו שזה ור' יוחנן ס"ל שגג בזכרת
אע"פ שהזיד בלאו מ"מ בלאוין תליא
מילתא כיון דאשכחן מפטס וסך דליכא
שני לאוין וכרת אחד מסתברא דלכך
כתובין שני לאוין כדי לחייבו שני
חטאות: **מאן** תנא השתחואה ר'
עקיבא היא. תימה הא לא מחייב
ר"ע במגדף אלא משום דכתיב כרת
במקום קרבן כדמנן בספ"ק דכריתות
(77 ז: ו) וא"כ בהשתחואה דלא כתיב
זיה כרת במקום קרבן ליפטר וכן
ידעוני אליבא דר' יוחנן ולר"ע אמאי
חייב הא לא כתיב זיה כרת במקום
קרבן וי"ל דר"ע אליבא דדבריהם
דכתיב קאמר להו לדידי לא צעין
מעשה לדיכו אודו לי מיהת במגדף
דכתיב זיה כרת במקום קרבן א"כ
כיון דחייב רחמנא במגדף ש"מ דבכל
דוכתי לא צעי מעשה לענין קרבן
כלל דעקימת שפתי לרבי יוחנן אליבא
דר"ע לא חשיב מעשה האילי ושנו
בלב דלקמן ולר"ל אליבא דר"ע
מחייביה אע"פ דלית בה מעשה רבה
אלא זוטא: **יצא** מגדף ובע"ל
אוב מביעי י"ה. גריס כריתות
(77 ג.) משני חלא מתרמי נקט ולימי
צעל אוב מגדף אפטרין ליה סד"א
הואיל וכתיב כרת במקום קרבן אימא
מודו ליה לר"ע קמ"ל ודך הש"ס
בכמה מקומות כן כדאשכחן צפ"ק
דחולין (77 ב. ו) וס' י"ו הימנית
מדרכה צר צר חנה נפקא ומשני
כהונה צעיר אצבע וצוקף הוודה
(מנחות 77 ב.) משני כדי נסבא
וצוקף דס החטאת (נחמ"ד 77 ס. ו) וס'
משני הנך צ' שנינו: **הוא"ל** וישנו
ב"ב. פ"י צוקף"י שאפי' מבדך הישם
כל היום ואין לבו כלפי מעלה אלא
לדבר אחר ומכנהו בשם המיוחד אינו
חייב וקשה השתא השתחואה נמי

מתני' פיתוס. שם המכשף המדבר משחיו מעלה את המת מן
הארץ ומושיב לו בשחיו תחת זרועותיו ומדבר משחי
אישל"ה בלג"ז: **ידעוני המדבר צפיו**. כדמפרש בגמרא (ע"פ) חיה אחת
יש ששמה ידוע ומכניס ממנה עגס לתוך פיו והעגס נאדם
על ידי כשפים: **הרי אלו בסקילה**.
דכתיב (ויקרא כ) בצבן ירגמו אותם:
והנשאל בהם. שאל ושאל בהם
להגיד לו דבר העתיד כגון שאל:
באזהרה. דלל תפנו אל האזנות
(שם יט.) ואזהרה דמכשפים גופייהו
מלא ימנא זך וגו' וחוצר חכר ושואל
אוב וידעוני (דברים יח):
גמ' בכריתות קא חשיב לכל
כריתות שבתורה שחייבין עליהן על
שגגתן חטאת ותנן (שם 77 ג.) צעל
אוב ולא תנא ידעוני: **הואיל ושניהם**
בלאו אחד נאמרו. בלאו דלל תפנו
אל האזנות ואל הידעונים ואם עשה
שניהם בעגס אחד אינו חייב אלא
חטאת אחת שהלאוין מחלקין לחטאות
דכתיב (ויקרא ד) אשר לא תעשינה
להיינו דברים שהן בלא מעשה וסמך
ליה או הודע אליו אלמא חטאת
אלאוין קיימי והני אע"ג דכי
עבד לחד מנייהו בצפי נפשיה מיחייב
דהא לאו אתרוייהו קאי לא תני להו
לתרוייהו התם דכי תנינא התם מידי
דמחייב אכל חד וחד כי עבד להו כי
דדי הוא דתינן כדאמרין התם
צרישא דגמ' (ס) דפרכין מנינא למה לי
שאלם אוב כולס בעגס אחת חייב
על כל אחת ואחת הלכך לא מלי
למנתי ל"ז כריתות לחייבו ל"ז חטאות.
והא דנקט הואיל ושניהם בלאו אחד
נאמרו ולא נקט הואיל ושניהם בזכרת
אחת נאמרו משום דחלוק חטאות
אינו תליי בחלוק כריתות דהא מפטס
שמן המשחה וסך משמן המשחה
משום דאיכא שני לאוין על צמר אדם
לא יספך וצמתכמא לא תעשו כמיהו
(שמות 6) אע"ג דלין צשניהם אלא
כרת אחת דכתיב (שם) איש אשר
ירקח כמיהו ואשר יתן ממנו על זר
וגכרת מעמיו אמרי' התם) דכי עבד
להו בשגגה בהדדי מיחייב על כל אחת
ואחת: **יש לקיש אמר ידעוני**. ליה
עבד לה בצפי נפשיה לאו צר קרבן
הוא לפי שאין צו מעשה וחטאת אינה
באה אלא על המעשה דכתיב ועשה
אחת אצל צעל אוב צריך להקיש

זרועותיו דלקמן והקשה זרועותיו חשיב ליה מעשה אצל הכנסת
העגס ידעוני אינו מדבר בשעת מעשה אלא לאחר המעשה שהוא
צפיו מדבר העגס מאלו: **ורבי יוחנן**. דאמר ידעוני בצפי נפשיה:
צר קרבן הוא והאי דשיייה משום דלא מיחייב תרתי עלייהו:
מאי שאל צעל אוב דנקט. תנא למתניהו ושיייה לידעוני ולא נקט
ידעוני ולשיייה לצעל אוב: **משום דפתח ביה קרא**. בכל דוכתי

אוב חשיב ליה מעשה אצל המדבר בפיו הרי אלו
בסקילה והנשאל בהם באזהרה: **גמ'** מאי
שאל הכא דקתני בעל אוב וידעוני ומאי
שאל גבי כריתות דקתני בעל אוב ושיייה
לידעוני ר' יוחנן אמר הואיל ושניהם בלאו
אחד נאמרו ר"ל אמר ידעוני לפי שאין בו
מעשה ור' יוחנן מאי שאל בעל אוב דנקט
משום דפתח ביה קרא וריש לקיש מ"מ לא
אמר כר' יוחנן אמר רב פפא חלוקין הן במיתה
ור' יוחנן חלוקה דלאו שמה חלוקה (ס) דמיתה
לא שמה חלוקה ורבי יוחנן מ"מ לא אמר
כריש לקיש אמר לך מתני' דכריתות ר'
עקיבא היא דאמר לא בעינן מעשה וריש
לקיש גהי דלא בעי ר' עקיבא מעשה רבה
מעשה זוטא בעי מגדף מאי מעשה איכא
עקימת שפתיו הוי מעשה בעל אוב מאי
מעשה איכא הקשת זרועותיו הוי מעשה
הואפילו לרבנן והתניא (א) אינו חייב אלא
על דבר שיש בו מעשה כגון זיבוח קיטור
וניסוך והשתחואה ואמר ר"ל מאן תנא
השתחואה ר"ע היא דאמר לא בעינן מעשה
ור' יוחנן אמר הואפילו תימא רבנן כפיפת
קומתו לרבנן הוי מעשה השתא לריש
לקיש כפיפת קומתו לרבנן לא הוי מעשה
הקשת זרועותיו דבעל אוב הוי מעשה כי
קאמר ר"ל נמי לר"ע אבל לרבנן לא אי הכי
יצא מגדף ובעל אוב מביעי ליה אלא אמר
עולא ובמקטור לשד א"ל רבא מקטור לשד עובד
עבודת כוכבים הוא אלא אמר רבא ובמקטור
לחבר אמר ליה אביי המקטור לחבר חובר
חבר הוא אין והתורה אמרה חובר זה
בסקילה (ט) ר"ר יחובר חבר האחד חבר גדול
ואחד חבר קטן ואפי' נחשים ועקרבים אמר
אביי הלכך האי מאן דצמיד זיבורא ועקרבא
אע"ג דקא מיכוין דלא לזיקו אסור ורבי
יוחנן מאי שאל דכפיפת קומתו לרבנן הוי
מעשה ועקימת שפתיו לא הוי מעשה
אמר רבא שאני מגדף הואיל וישנו בלב
מתיב

א) ע"י מוספות מנחות לו.
ד"ה קיורת) (ס) כריתות ג
[כל הטוה"ש ע"ש] (א) ונעל
קב. מוספתא פ"י כריתות
ג: ג) ג' ש"ס בכריתות
ג: ג) (ס) [כריתות ג: ג] (1) נעל
ג: ג) (1) [ויקרא 17,
(ח) [ויקרא יט, שם כ דברים
יח] (9) [שעוקן ומנענען
רש"ש].

תורה אור השלם
1. ודבר חכר ושאל אוב
וידעוני ודרש אל
הקרתים: דברים יח א

גליון הש"ס
תוס' ד"ה והנשאל כו'
דכתיב בקרא. עין עירובין
ז ע"ז ובמורה חיים ס:ס

הגהות הב"ח
(א) נמרא בלאו שמה
חלוקה חלוקה דמיתה:

לענין רש"י
איישלה [אישל"ה].
בית-השחי.

מוסף רש"י

לפי שאין בו מעשה.
ליכך לאו צר קרבן הוא,
אבל אוב י"ו בו מעשה
שמתקן זרועותיו ומדבר
משחיו (כריתות ג.)
חלוקין הן במיתה. ואי
לאו הטעם דלית ביה מעשה
מימות מחלקן לחטאות,
דהא חלוקין הן במיתות
וה"ל למתניהו חי הוי צר
קרבן (שם). ר' עקיבא
היא. דאמר מגדף כתיב
קרבן בלאו צעין מעשה
(שם). הרי דלא בעי ר"ע
מעשה רבה. מדקמי
מגדף (שם). הוי מעשה
ואפילו לרבנן. מקאמר
ר"ל הקשת זרועותיו הוי
מעשה וחייב במתני' דפליגי
רבנן אמרין ולא פליגי
אבעל אוב. ש"מ דאפילו
לרבנן חשיב מעשה (שם).
אינו חייב אלא על דבר
שיש בו מעשה. דגבי
חטאת כתיב ועשה אחת
אבעל אוב. בלאו בהקשת
זרועותיו מיחייב אלא
במקטור לשד. לשם
השדים (כריתות ג.) אחד
חבר גדול. שמתקן מות
גדלות ומנעמן יחד (שם).
חבר קטן. לחות קטנות
(שם) ומחברן כשפטים יחד
ודצמיד זיבורא
ועקרבא. דלא חשיב
איסור ללחשן (שם). הואיל
וישנו בלב. עיקר איסורו
תליי ברעו דגו דמי גוף
ליכך לא חשיב מעשה. אצל
השתחואה אלו רואין
שמתחמה לעבודת כוכבים.
גליון. הואיל וישנו בלב,
עיקר איסורו ממשנת הלכ
ואין כאן מעשה. ומיה
שמדבר אינו אלא משום
איסורו. אבל כפיפת קומתו
היינו עיקר איסורו. דלול
היה מדני בתקבל עבודת
כוכבים בלא השתחואה לא
מתיב. דלין עיקר בלב אלא
כפיפה היא החיוב (שם).

שנה בלב כדאמרין (לעיל 77 סא.) גבי אנדרטא אי לא קיבלה באלוה
לאו כלום הוא וי"ל מדכתיב גבי נינוה (מנחות א) ממך י"א חושב על ה'
רעה דהיינו רבשקה שגידף שהיה שלוחו של סנחריב מלך אשור ונינוה
בארץ אשור ותלאו הכתוב במחשבה ולפי מאי דפרישי' לעיל (שם ד"ה רבא)
דבסתם עבודת כוכבים מאהבה ומיראה חייב ימא דלין תלייה בלב:
ילאו

אוב חשיב ליה מעשה אצל המדבר בפיו הרי אלו
בסקילה והנשאל בהם באזהרה: **גמ'** מאי
שאל הכא דקתני בעל אוב וידעוני ומאי
שאל גבי כריתות דקתני בעל אוב ושיייה
לידעוני ר' יוחנן אמר הואיל ושניהם בלאו
אחד נאמרו ר"ל אמר ידעוני לפי שאין בו
מעשה ור' יוחנן מאי שאל בעל אוב דנקט
משום דפתח ביה קרא וריש לקיש מ"מ לא
אמר כר' יוחנן אמר רב פפא חלוקין הן במיתה
ור' יוחנן חלוקה דלאו שמה חלוקה (ס) דמיתה
לא שמה חלוקה ורבי יוחנן מ"מ לא אמר
כריש לקיש אמר לך מתני' דכריתות ר'
עקיבא היא דאמר לא בעינן מעשה וריש
לקיש גהי דלא בעי ר' עקיבא מעשה רבה
מעשה זוטא בעי מגדף מאי מעשה איכא
עקימת שפתיו הוי מעשה בעל אוב מאי
מעשה איכא הקשת זרועותיו הוי מעשה
הואפילו לרבנן והתניא (א) אינו חייב אלא
על דבר שיש בו מעשה כגון זיבוח קיטור
וניסוך והשתחואה ואמר ר"ל מאן תנא
השתחואה ר"ע היא דאמר לא בעינן מעשה
ור' יוחנן אמר הואפילו תימא רבנן כפיפת
קומתו לרבנן הוי מעשה השתא לריש
לקיש כפיפת קומתו לרבנן לא הוי מעשה
הקשת זרועותיו דבעל אוב הוי מעשה כי
קאמר ר"ל נמי לר"ע אבל לרבנן לא אי הכי
יצא מגדף ובעל אוב מביעי ליה אלא אמר
עולא ובמקטור לשד א"ל רבא מקטור לשד עובד
עבודת כוכבים הוא אלא אמר רבא ובמקטור
לחבר אמר ליה אביי המקטור לחבר חובר
חבר הוא אין והתורה אמרה חובר זה
בסקילה (ט) ר"ר יחובר חבר האחד חבר גדול
ואחד חבר קטן ואפי' נחשים ועקרבים אמר
אביי הלכך האי מאן דצמיד זיבורא ועקרבא
אע"ג דקא מיכוין דלא לזיקו אסור ורבי
יוחנן מאי שאל דכפיפת קומתו לרבנן הוי
מעשה ועקימת שפתיו לא הוי מעשה
אמר רבא שאני מגדף הואיל וישנו בלב
מתיב